

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ὀγδοός

Συνδρομὴ ἰτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Δι' συνδρομὰς ἔρχονται ἀπὸ
1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἰτησία:—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὀδὸς Σταδίου, 6.

2 Δεκεμβρίου 1879

Σφραγὶς τοῦ

ΔΗΜΟΥ ΚΟΡΩΝΙΑΤΩΝ

[Ἐπῆρχεν ἐν Λεβαδείᾳ μέχρι τοῦ 1840. Τὰ ἀπαρ-
τίζοντα αὐτὸν χωρία συνεχωνεώθησαν ἔκτοτε τὸ πλεῖ-
στον μετὰ τοῦ δήμου Πέτρας].

[Ἐκ τῆς Συλλογῆς Παύλου Λάμπρου].

KINEZOY ΠΑΘΗΜΑΤΑ ΕΝ ΚΙΝΑΙ

Μυθιστορία Ἰουλίου Βέρν. Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου

Συνίτησις 181 σελ. 737.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Ὅπου ὁ ἀναγνώστης δύναται νὰ ἐπισκοπήσῃ ἀκόπως
τὴν πόλιν Σάγγ-Χαί.

Κινεζικὴ τις παροιμία λέγει:

α) Ὅταν τὰ ξίφη ἦνε σκωριασμένα καὶ οἱ λί-
σγοι λάμπουσι,

β) Ὅταν αἱ φυλακαὶ ἦνε κεναὶ καὶ αἱ σιταπο-
θήκαι πλήρεις,

γ) Ὅταν αἱ βραθυίδες τῶν ἐκκλησιῶν ἦνε τριμ-
μέναι ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν πιστῶν, καὶ αἱ αὐ-
λαὶ τῶν δικαστηρίων σκεπασμέναι χόρτον,

δ) Ὅταν οἱ ἰατροὶ βαδίζουσι πεζοὶ καὶ οἱ ἄρτο-
ποιοὶ ἔφιπποι,

ε) Τὸ κράτος κυβερνᾶται λαμπρά».

Ἡ παροιμία εἶνε καλὴ, καὶ δύναται ὀρθῶς
νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐφ' ὅλων τῶν κρατῶν τοῦ παλαιοῦ
καὶ νέου κόσμου. Ἄλλ' ἂν ὑπάρχει κράτος τι,
ὅπου ἡ εὐχὴ αὕτη πολὺ ἔτι ἀπέχει τῆς ἐκπλη-
ρώσεώς της, τὸ κράτος αὐτὸ εἶνε ἀκριβῶς τὸ
Οὐράνιον Κράτος. Ἐν αὐτῷ τὰ ξίφη λάμπουσι,
καὶ οἱ λίσγοι ἔχουσι σκωρίαν, βρίζουσι δ' αἱ
φυλακαὶ καὶ οἱ σιτοβολῶνες μένουσι κενοί. Οἱ
ἄρτοποιοὶ ἀργοῦσι πλεῖστον τῶν ἰατρῶν, καὶ
ἂν αἱ παγόδαι προσελκύουσι τοὺς πιστοὺς, τὰ
δικαστήρια ἐπ' ἴσης οὔτε ὑποδίκων οὔτε δια-
δίκων στεροῦνται.

Ἄλλως δέ, βασιλείον ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χι-

λιάδων τετραγωνικῶν μιλίων, ὅπερ ἀπὸ βορρᾶ
μὲν πρὸς νότον ἔχει μῆκος πλεόν τῶν δικτακο-
σίων λευγῶν, ἀπὸ δυσμῶν δὲ πρὸς ἀνατολάς
πλεόν τῶν ἐνενακοσίων, καὶ περιλαμβάνει δε-
κακοτῶ εὐρείας ἐπαρχίας, μὴ λογιζομένων τῶν
ὑποτελῶν χωρῶν, ἤτοι τῆς Μογγολίας, τῆς Μαν-
τζουίας, τοῦ Τίβητος, τοῦ Τόγκιγγ, τῆς Κορέας,
τῶν νήσων Λίου-Τσού, κτλ, ἀδύνατον εἶνε νὰ
διοικηθῇ καλῶς. Ἄν δὲ οἱ Κινεζοὶ τὸ ὑποπτεύ-
ουσι μόνον, οἱ Εὐρωπαῖοι οὐδὲ ὅπως περὶ τούτου
διστάζουσι. Μόνος δὲ ἴσως ὁ αὐτοκράτωρ, ἔγ-
κλειστος ἐν τῷ ἀνακτόρῳ του, οὐτινος σπανίως
ὑπερβαίνει τὴν φλιάν, φυλασσόμενος ὑπὸ τῶν
τειχῶν πόλεως τριπλῆς, Υἱὸς τοῦ Οὐρανοῦ, πα-
τὴρ δὲ καὶ μήτηρ συγχρόνως τῶν ὑπηκόων του,
κατασκευάζων καὶ ἀνασκευάζων νόμους κατὰ
τὸ δοκοῦν, δικαίωμα ἔχων ζωῆς καὶ θανάτου
ἐπὶ πάντων, καὶ ἀπορρόφῶν δικαιώματα γεννή-
σεως πάσας τοῦ κράτους του τὰς προσόδους,
μόνος ὁ ἡγεμὼν οὗτος, οὐτινος ἐνώπιον κύπτου-
σιν εἰς σποδὸν πάντων τὰ μέτωπα, εὐρίσκει
πάντα ἄριστα ἐν τῷ ἀρίστῳ τῶν κρατῶν. Ἄνω-
φελὲς δὲ εἶνε καὶ ν' ἀποπειραθῇ τις νὰ πείσῃ
αὐτὸν ὅτι ἀπατάται. Οὐδέποτε ἀπατάται Υἱὸς
τοῦ Οὐρανοῦ.

Εἶχεν ἄρα γε ὁ Κιν-Φὸ λόγον τινὰ νὰ φρονῇ,
ὅτι καλλίτερον εἶνε νὰ διοικῆται τις εὐρωπαϊκῶς
μᾶλλον ἢ κινεζικῶς; Πρέπει τις νὰ τὸ ὑ-
ποθέσῃ, διότι κατ' ὅσον οὐχὶ ἐντὸς τῆς Σάγγ-
Χαί, ἀλλ' ἐκτὸς αὐτῆς, ἐπὶ μερίδος τινὸς τῶν
ἀγγλικῶν κτήσεων, αἵτινες ἀπολαύουσιν ἰκανῆς
αὐτονομίας.

Ἡ κυρία πόλις τῆς Σάγγ-Χαί κεῖται ἐπὶ τῆς
ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ μικροῦ ποταμοῦ τοῦ Χου-
άγγ-Πού, ὅστις, συμβάλλων κατ' ὀρθὴν γωνίαν
εἰς τὸν Βουσοῦγγ, ἀναμιγνύεται κατόπιν μετὰ
τοῦ Κυανοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐκβάλλει τέλος εἰς
τὴν Κιτρινήν θάλασσαν.

Ἄνοιθις τὸ σχῆμα καὶ ἐκτεινομένη ἀπὸ βορρᾶ
πρὸς νότον, περιβάλλεται ἡ πόλις ὑπὸ ὑψηλῶν τει-
χῶν, ὧν πέντε πύλαι ἀνοίγονται πρὸς τὰ προά-
στειά της. Ἀδιεξίτητον δίκτυον πλακοσφῶτων
δρομίσκων, οὐς μάτην ἤθελον ἀποτριβῆ καθαρί-
ζουσαι αἱ σαρωτικαὶ μηχαναί· ἐργαστήρια σκο-
τεινά, χωρὶς παραθύρων οὐδ' ἐκθεμάτων, ἐν οἷς ἐρ-
γάζονται ἄνθρωποι γυμνοὶ μέχρι ζώνης· οὐδε-
μία ἄμαξα, οὐδὲν φορεῖον, μόλις δὲ που ἵππεῖς

τινες· ναοί τινες ἐγχώριοι, καὶ τινα ἀλλοδαπὰ παρεκκλησία, ἀντι δὲ περιπάτου κήπος τεϊόφυτος καὶ ἐλώδες πεδῖον παρατάξεως, ἐκτεινόμενον ἐπὶ ἐδάφους σχηματισθέντος ἐκ προσχώσεων, πληρῶν παλαιῶν ὄρυζωνας καὶ ἐκτεθειμένον εἰς πᾶσαν ἐλώδη ἀναθυμίασιν· ἐν μέσῳ δὲ τῶν ὀδῶν αὐτῶν καὶ εἰς τὸ βάθος τῶν στενῶν ἐκείνων οἰκῶν πληθυσμὸς διακοσίων χιλιάδων κατοίκων· τοιαύτη εἶνε ἡ πόλις ἐκείνη, ἧς ἡ κατοικία δὲν εἶνε βεβαίως ζηλωτή, ἀλλ' εἶνε μεγάλη οὐχ ἦττον ἢ ἐμπορικὴ σημασία.

Ἐν αὐτῇ ἀληθῶς, μετὰ τὴν συνθήκην τοῦ Ναν-Κίγγ, ἔσχον οἱ ξένοι κατὰ πρῶτον τὸ δικαίωμα νὰ ἰδρῶσασιν ἐμπορικὰ καταστήματα· καὶ δι' αὐτῆς ἠνοιχθῆ ἐν Κίνα ἡ θύρα πρὸς τὴν εὐρωπαϊκὴν ἐμπορίαν. Οὕτω δέ, ἐκτὸς τῆς Σάγγ-Χαί καὶ κατὰ τὰ προάστεια αὐτῆς ἡ κυβερνήσις παρεχώρησεν ἀντὶ ἐτησίου μισθώματος τρεῖς μερίδας γῆς εἰς τοὺς Γάλλους, τοὺς Ἀγγλοὺς καὶ τοὺς Ἀμερικανούς, οἵτινες εἰσὶ δισχίλιοι περίπου τὸν ἀριθμὸν.

Ἡ γαλλικὴ παραχώρησις μικρὰν ἔχει τὴν σημασίαν, καὶ ὀλίγα περὶ αὐτῆς δύνανται νὰ ρηθῶσι. Συνορεύει σχεδὸν πρὸς τὸ βόρειον τῆς πόλεως τεῖχος, καὶ ἐκτείνεται μέχρι τοῦ ῥυακος τοῦ Γυάγγ-Κίγγ-Πάγγ, ὅστις χωρίζει αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ἀγγλικοῦ ἐδάφους. Ἐπ' αὐτῆς ἐγείρονται αἱ ἐκκλησίαι τῶν Λαζαριστῶν καὶ Ἰησοῦτων, οἵτινες ἔχουσιν ἐπίσης, τέσσαρα μίλια μακρὰν τῆς Σάγγ-Χαί, τὸ ἐκπαιδευτήριον τοῦ Τσι-καβέ, ὅπου διδόνται ἀπολυτήρια εἰς Κινέζους μαθητάς. Ἄλλ' ἡ μικρὰ αὕτη γαλλικὴ ἀποικία πολὺ ὑπολείπεται τῶν γειτόνων της. Ἐκ τῶν κατὰ τὸ 1861 ἰδρυθέντων δέκα ἐμπορικῶν οἰκῶν τρεῖς μόνον περισώζονται, καὶ αὕτη δὲ ἡ Προεξοφλητικὴ Τράπεζα προὔτιμησε νὰ ἰδρυθῆ ἐπὶ τῆς ἀγγλικῆς παραχωρήσεως.

Ὁ ἀμερικανικὸς χώρος, κατέχων τὴν καμπὴν τοῦ Οὐσόγγ, χωρίζεται ἀπὸ τῆς ἀγγλικῆς κτήσεως διὰ τοῦ ποταμοῦ Σού-Τσέου, ἐφ' οὗ διέρχεται γέφυρα ξυλίνη. Ἐπ' αὐτοῦ ὑπάρχει τὸ ξενοδοχεῖον Ἀστὼρ, ὁ ἰσραποστολικὸς ναός, καὶ τὰ πρὸς ἐπισκευὴν τῶν εὐρωπαϊκῶν πλοίων κατεσκευασμένα νεώρια.

Ἄλλ' ἡ ἀκμαϊοτάτη τῶν τριῶν κτήσεων εἶνε ἀναντιρρήτως ἡ ἀγγλική. Οἰκοὶ πλούσιοι ἐπὶ τῆς προκυμαίας, κατοικίαι μετὰ δωματίων καὶ κήπων, μέγαρα τῶν ἐν ἐμπορίῳ ἡγεμόνων, ἡ Ἀνατολικὴ Τράπεζα, τὸ κατάστημα τοῦ ἐμπορικοῦ οἴκου Δέντ, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Λάο-Τσι-Τσάγγ, τὰ ἐμπορεῖα τῶν Ζαρδαίν, τῶν Ῥώσσελ καὶ ἄλλων μεγαλεμπόρων, ἡ ἀγγλικὴ λέσχη, τὸ θέατρον, τὸ σφαιροβολεῖον, ὁ κήπος, τὸ ἵπποδρόμιον καὶ ἡ βιβλιοθήκη· ἰδοὺ ἐν συνόψει τὸ σύνολον τοῦ πλουσίου ἐκείνου ἀγγλοσαζωνικοῦ δημιουργήματος, ὅπερ δικαίως ἤξιώθη τῆς προσωνομίας: πρότυπος ἀποικία.

Οὐδὲν διὰ τοῦτο ἄπορον, ὡς λέγει ὁ Κ. Λέων Ῥουσσέ, ὅτι ἐπὶ τῆς προνομιοῦχου ἐκείνης χώρας, καὶ ὑπὸ τὴν αἰγίδα ἐλευθερίου διοικήσεως, ἀπαντᾷ τις πόλιν κινεζικὴν ἰδιοῦρρυθμον ὅλων καὶ πρὸς οὐδεμίαν οὐδαμοῦ ἀνάλογον.

Οὕτω δὲ ἐν τῇ μικρᾷ ἐκείνῃ γωνίᾳ, ὁ διὰ τῆς γραφικῆς ὁδοῦ τοῦ Κυανοῦ Ποταμοῦ καταπλέων ξένος βλέπει τέσσαρας σημαίας κυμαινομένας ὑπὸ τῆς αὐτῆς αὔρας, τὴν τρίχρον γαλλικὴν, τὴν ἀμερικανικὴν, τὴν βρετανικὴν, καὶ τὸν σταυρὸν τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου, κίτρινον ἐπὶ πρασίνου ἐδάφους, τοῦ Κράτους τῶν ἀνθέων.

Τὰ περὶχωρα τῆς Σάγγ-Χαί εἰσὶν ἀδενδρος καὶ ἀναπεπταμένη χώρα, διατεταμένη ὑπὸ στενῶν πετρωδῶν δρόμων καὶ ἀτραπῶν κεχαρμμένων κατ' ὄρθας γωνίας, διάτρητος ὑπὸ δεξαμενῶν καὶ ρευμάτων ἀρδευόντων ἀπεράντους ὄρυζωνας, αὐλακουμένη ὑπὸ διωρύγων, ἐν αἷς ἐφέροντο πλοίαρια ἐξοκέλλοντα πολλάκις εἰς μέσον τῶν ἀγρῶν, ὡς τὰ πλατέα ὀλλανδικὰ σκάφη εἰς μέσον τῶν πεδιάδων, ἐν συνόλῳ δὲ εὐρεῖα πρασινὴ εἰκὼν, στερουμένη παισίου.

Ἡ Πέρμα προσωρμίσθη ἀφιχθεῖσα εἰς τὴν προκυμαίαν τοῦ τῶν ἐγχωρίων λιμένος, ἐνώπιον τοῦ ἀνατολικοῦ προαστείου τῆς Σάγγ-Χαί· ἐκεῖ δ' ἀπεβιβάσθησαν τὴν μεταμεσημβρίαν ὁ Βάγγ καὶ ὁ Κιν-Φό.

Ἡ καλιβρία τῶν τυρβαζόντων ἀνθρώπων ἦτο μεγίστη ἐπὶ τῆς παραλίας καὶ ἀπερίγραπτος ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ. Ἐκατοντάδες κινεζικῶν ἀκατίων παντοίων καὶ ποικιλωνύμων ἀπετέλουν εἶδος τι πόλεως πλωτῆς, ἐν ἧ' διητᾶτο ναυτικὸς πληθυσμὸς τεσσαράκοντα τοῦλάχιστον χιλιάδων, ὑποδεεστέραν κατέχων θέσιν κοινωνικὴν, οὕτως καὶ αὐτὰ τὰ εὐπορώτερα μέλη δὲν δύνανται ν' ἀνυψωθῶσι μέχρι τῶν λογίων καὶ τῶν μαγδαρίων.

Οἱ δύο φίλοι ἐτράπησαν εἰς περίπατον ἐπὶ τῆς προκυμαίας, ἐν μέσῳ τοῦ ἑτερογενοῦς ἐκείνου πλήθους, ὅπερ ἀπετέλουν ἔμποροι παντοδαποί, πωληταὶ ἀρακίδων, πορτοκαλλίων, ἰνδοφαινίκων καὶ παμπλεμουσίων, ναῦται πάσης φυλῆς, ὑδροφόροι, χρησμολόγοι, βόνζοι, λάμαι, ἱερεῖς καθολικοί, κινεζικὴν ἀναβεβλημένοι ἐνδυμασίαν, φέροντες οὐρὰν καὶ κρατοῦντες ῥιπίδιον, ἐγχώριοι στρατιῶται, τιπᾶοι ἦτοι ἐγχώριοι χωροφύλακες, καὶ ἐμπορομεσίται παντοειδεῖς.

Ὁ Κιν-Φό, κρατῶν τὸ ῥιπίδιόν του, περιῆγεν ἐπὶ τὸ πλῆθος τὸ ἀδιάφορον βλέμμα του, ἀπαθὴς πρὸς πάντα τὰ περὶ αὐτὸν συμβαίνοντα. Οὐτε ὁ μεταλλικὸς ἦχος τῶν μεξικανικῶν νομισμάτων, οὔτε ὁ τῶν ἀργυρῶν ταλεκιῶν, οὔτε τῶν χαλκίων σαπέκων, ἄτινα πάντα θορυβῶδως ἀντήλασσον πωλητὰ καὶ πελάται, κατάρθον νὰ περισπάσῃ τὴν προσοχὴν αὐτοῦ. Εἶχε ν' ἀγοράσῃ καὶ νὰ πληρώσῃ τοῖς μετρητοῖς ὀλόκληρον ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς πόλεως.

Ὁ δὲ Βάγγ, ἀπλώσας τὸ εὐρύ του κίτρινον ἀλεξίβροχον, κατάκοσμον διὰ μελανῶν τεσσάρων, καὶ ἔντοπος πάντοτε, ὡς ὀφείλει νὰ ᾔηνε πᾶς γνήσιος Κινέζος, ἀνεζήτηι πανταχοῦ ὕλην πρὸς παρατήρησιν.

Ἐνῷ διήρχετο πρὸ τῆς ἀνατολικῆς πύλης, τὸ βλέμμα του προσηλώθη κατὰ τύχην εἰς δωδεκάδα κλωθῶν ἐκ βαμβοκαλάμου, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐμόρφαζον κεφαλαὶ καταδικῶν, ἀποκεφαλισθέντων τὴν προτεραίαν.

— Ἴσως, εἶπε, θὰ ἦτο καλλίτερον νὰ στερεώνη κανεὶς κεφαλὰς παρὰ νὰ τὰς κόπτη.

Ὁ Κιν-Φὸ δὲν ἤκουσε βεβαίως τὴν σκέψιν τοῦ Βάγγ, ἥτις θὰ τὸν ἐξέπληττεν ἀναμφιβόλως, προφερομένη ὑπὸ ἀρχαίου Τάϊ-Πίγγ.

Ἐξηκολούθησαν δ' αὐφότεροι βαδίζοντες παρὰ τὴν προκυμαίαν, καὶ περιεκάμπτοντες τὰ τεῖχη τῆς κινεζικῆς πόλεως.

Εἰς τὸ ἄκρον τοῦ προαστείου, καθ' ἣν στιγμήν ἐμελλον νὰ πατήσωσιν ἐπὶ τῶν γαλλικῶν κτήσεων, ἰθαγενῆς τις, ποδῆρη φέρων κυανοῦν χιτῶνα, κρούων δὲ διὰ μικροῦ ραβδίου κέρας βουβάλου, ὅπερ ἔτριξε θορυβωδῶς, εἶχε συναγείρει περὶ ἑαυτὸν τὰ πλήθη.

— Βῖνε σιὲν-τσέγγ! εἶπεν ὁ φιλόσοφος.

— Τί μᾶς μέλει; ἀπήντησεν ὁ Κιν-Φὸ.

— Φίλε, ὑπέλαβεν ὁ Βάγγ, ἐρώτησέ τον νὰ σοῦ εἰπῇ τὴν τύχην σου. Ἡ ευκαιρία εἶνε καλή, ἀφοῦ μέλλεις νὰ νυμφευθῆς.

Ὁ Κιν-Φὸ ἠθέλησε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν δρόμον του, ἀλλ' ὁ Βάγγ τὸν ἐκράτησεν.

Ὁ σιὲν-τσέγγ εἶνε εἰδὸς τι δημοτικῶν προφήτου, ὅστις ἀντὶ ὀλίγων σαπέκων ἐπαγγέλλεται τὸν χρησμολόγον. Μόνα τῆς τέχνης του ὄργανα ἔχει ἓν κλωθῖον, περικλειὸν μικρὸν πτηνὸν καὶ κρεμάμενον ἀπὸ τινος κομβίου τοῦ χιτῶνός του, καὶ δέσμην ἐξήκοντα τεσσάρων παιγνιοχάρτων, παριστῶντων μορφὰς θεῶν, ἀνθρώπων ἢ καὶ ζώων. Οἱ Κινέζοι πάσης τάξεως, φύσει δεισιδαίμονες, δὲν περιφρονοῦσι τὰς μαντείας τοῦ σιὲν-τσέγγ, ὅστις ἐκτιμᾷ ἴσως αὐτὰς πολὺ ὀλιγώτερον.

Νεύσαντος τοῦ Βάγγ, ἤπλωσεν ἐκεῖνος κατὰ γῆς τάπητα βαμβακερόν, ἀπέθηκεν ἐπ' αὐτοῦ τὸν κλωθῖόν του, ἐξήγαγε τὰ παιγνιοχάρτα, τὰ ἀνέμιξε καὶ τὰ ἤπλωσεν ἐπὶ τοῦ τάπητος, οὕτως ὥστε νὰ μὴ φαίνωνται αἱ εἰκόνες.

Ἡνοίχθη τότε τοῦ κλωθῖου ἡ θύρα, τὸ δὲ μικρὸν πτηνὸν ἐξεληθὸν τοῦ κλωθῖοῦ ἐξέλεξεν ἓν τῶν χαρτίων κ' ἐπανῆλθεν εἰς τὴν φυλακὴν του, ἀφοῦ ἔλαβε κόκκον ὄρυζιου εἰς ἀμοιβήν.

Ὁ σιὲν-τσέγγ ἀνέτρεψε τότε τὸ χαρτίον, ὑπῆρχε δ' ἐπ' αὐτοῦ μορφή ἀνδρός καὶ ῥητόν τι, γεγραμμένον εἰς τὴν ἐπίσημον τῶν μανδαρίνων γλῶσσαν.

Ἀποτεινόμενος τότε πρὸς τὸν Κιν-Φὸ, ἐμάντευσεν αὐτῷ ὁ χρησμολόγος ὅτι πάντες αὐτοῦ

παντὸς τόπου οἱ συνάδελφοι προλέγουσι στερεοτύπως καὶ ἀκινδύνως, ὅτι δηλ. μετὰ προσεχῆ δοκιμασίαν ἐμελλε ν' ἀπολαύσῃ μυριετοῦς εὐδαιμονίας.

— Ἐνὸς μόνου ἔτους εὐτυχία μὲ φθάνει, ἀπήντησεν ὁ Κιν-Φὸ· τὰ ἄλλα χάρισμά σου.

Βῖτα ἐρρίψε χαμαὶ ἀργυροῦν ταίλ, ἐφ' οὗ ὤρμησεν ὁ χρησμολόγος ὡς πειναλὸς κύων ἐπὶ μυελώδους ὄστοῦ· διότι τοιαῦτα τυχερὰ ἦσαν λίαν σπάνια.

Μετὰ τοῦτο ὁ Βάγγ καὶ ὁ μαθητὴς αὐτοῦ κατηνύθησαν πρὸς τὴν γαλλικὴν ἀποικίαν, ἐκεῖνος μὲν συλλογιζόμενος τὴν μαντείαν, ἥτις συνεφάνει πρὸς τὰς ἰδίας αὐτοῦ περὶ εὐδαιμονίας θεωρίας, οὗτος δὲ πλήρη ἔχων πεποίθησιν ὅτι ἦτο ἀπρόσιτος εἰς οἰανδήποτε δοκιμασίαν.

Παρήλθον οὕτω πρὸ τοῦ γαλλικοῦ προξενείου, ἀνέδραμον μέχρι τῆς μικρᾶς γεφύρας, ἥτις ζευγνύει τὸν Γυάγγ-Κίγγ-Πάγγ, διήλθον τὸ ῥυάκιον, κ' ἐτρέπησαν πλαγίως διὰ τῶν ἀγγλικῶν κτήσεων, ὅπως φθάσωσιν εἰς τὴν προκυμαίαν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ λιμένος.

Ἐσήμαινε τότε μεσημβρία, πᾶσα δὲ τῶν ἐργασιῶν ἡ τύρβη, ζωηροτάτη τὴν πρωΐαν, διεκόπη ὡς διὰ μαγείας. Ἡ ἐμπορικὴ ἡμέρα εἶχεν οὕτως εἰπεῖν τελειώσει, καὶ ἡ ἡρεμία διεδέχετο τὴν κίνησιν κ' ἐν αὐτῇ ἐτι τῇ ἀγγλικῇ πόλει, ἥτις ὡς πρὸς τοῦτο εἶχε μεταβληθῆ εἰς κινεζικὴν.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ξένα τινὰ πλοῖα κατέφθανον εἰς τὸν λιμένα, τὰ πλεῖστα ὑπὸ ἀμερικανικῆν σημαίαν, καὶ τὰ ἑννέα δέκατα ἐξ αὐτῶν — πρῆπει νὰ τὸ εἴπωμεν — φέροντα φορτίον ὀπίου. Ἡ ἀποκτηνωτικὴ αὕτη ὕλη, τὸ δηλητήριο αὐτό, δι' οὗ πνίγει τὴν Κίναν ἢ Ἄγγλιαν, ἀποτελεῖ ἐτήσιας συναλλαγᾶς διακοσίων ἐξήκοντα ἑκατομμυρίων φράγκων καὶ ἀποφέρει κέρδος τριακόσια τοῖς ἑκατόν. Μάτην προσεπάθησεν ἡ κινεζικὴ κυβέρνησις νὰ ἐμποδίσῃ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ ὀπίου εἰς τὸ Οὐράνιον Κράτος. Ὁ πόλεμος τοῦ 1841 καὶ ἡ συνθήκη τοῦ Νάν-Κίγγ ἀνεπέτασαν τὰς θύρας εἰς τὸ ἀγγλικὸν ἐμπόρευμα καὶ ἀφῆκαν νικητὰς τοὺς ἡγεμόνας τοῦ ἐμπορίου. Πρῆπει δὲ ἄλλως νὰ προσθέσωμεν, ὅτι ἂν ἡ κινεζικὴ κυβέρνησις προσέβη μέχρι καταψηφίσεως θανατικῆς ποινῆς κατὰ παντὸς Κινέζου πωλοῦντος ὀπιον, κατορθοῦνται ὅμως πάντοτε ἐπὶ ἀργυρίῳ συμβιβασμοὶ τινες μετὰ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν. Πιστεύεται μάλιστα, ὅτι ὁ τὴν Σάγγ-Χαί κυβερνῶν μανδαρίνος ταμιεὺς ἐτησίως ἓν ἑκατομμύριον, κλείων ἀπλῶς τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὰς λαθροχειρίας τῶν ὑφισταμένων του.

Ἐννοεῖται ὅτι οὔτε ὁ Βάγγ οὔτε ὁ Κιν-Φὸ εἶχον τὴν οἰκτράν συνθήειαν νὰ καπνίζωσιν ὀπιον, ἥτις καταστρέφει πρόβριζα τὸν ὀργανισμόν τοῦ σώματος καὶ φέρει ταχέως εἰς τὸν θάνατον.

Οὐδέποτε οὐγγία τῆς ὕλης ταύτης εἶχεν εἰσέλθει εἰς τὸν πλούσιον οἶκον, ὅπου ἐφθασαν οἱ δύο φίλοι μετὰ μίαν ὥραν ἀπὸ τῆς εἰς τὴν προκυμαίαν τῆς Σάγγ-Χαί ἀποβάσεώς των.

Ὁ Βάγγ, βλέπων τὰ φορτία τοῦ ὀπίου, εἶπε —πράγμα παράδοξον, λεγόμενον ὑπὸ ἀρχαίου Τάϊ-Πίγγ:

— Ἡδύνατό τις ἴσως νὰ κάμη κατὶ καλλιτέρον, παρὰ νὰ εἰσάγη τὴν ἀποκτίνωσιν εἰς ἄλοκληρον λαόν! Καλὸν εἶνε τὸ ἐμπόριον, ἀλλ' ἡ φιλοσοφία εἶνε καλλιτέρα! Πρὸ πάντων λοιπὸν ἄς φιλοσοφώμεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Ὅπου ὁ Κιν-Φὸ λαμβάνει σπουδαίαν ἐπιστολὴν ὁκτὴ ἡμέρας βραδύτερον τοῦ πρέποντος.

Τὸ κινεζικὸν γιάμεν εἶνε σύνολον ποικίλων οἰκοδομῶν, διατεταγμένων παραλλήλως ἐπὶ γραμμῆς τεμνομένης καθέτως ὑπὸ ἄλλης ὁμοίας, ἣν ἀποτελοῦσι σκιάδες καὶ περίπτερα. Εἶνε δὲ συνήθως αὐτοκρατορικὴ ἰδιοκτησία, καὶ παρέχεται εἰς κατοικίαν τῶν ἀνωτέρων μανδαρινῶν. Δὲν ἀπαγορεύεται ὅμως καὶ εἰς τοὺς πλουσίους οὐρανίωνας—ἦτοι κατοίκους τοῦ Οὐρανίου Κράτους,—νὰ ἔχωσιν ἰδιοκτητὸν γιάμεν, τοιοῦτο δὲ ἦτο τὸ ὑπὸ τοῦ πλουσίου Κιν-Φὸ κατοικούμενον πολυτελὲς μέγαρον.

Ὁ Βάγγ καὶ ὁ μαθητὴς αὐτοῦ ἔστησαν πρὸ τῆς κυρίας πύλης, ἀνοιγομένης ἐν μέσῳ τοῦ εὐρέος περιβόλου, ὅστις περιέκλειε τὰς διαφόρους οἰκοδομὰς τοῦ γιάμεν, τοὺς κήπους του καὶ τὰς αὐλάς του.

Ἄν, ἀντὶ κατοικίας ἰδιωτικῆς, τὸ μέγαρον ἐκεῖνο ἦτο οἶκος ἀρχοντός τινος μανδαρινου, μέγα τύμπανον ἤθελε κατέχει τὴν πρώτην θέσιν ὑπὸ τὸ διάτομον καὶ ποικιλόγραφον προτέγισμα τῆς θύρας. Ἐκεῖ δὲ νυκτὸς καὶ ἡμέρας θὰ προσήρχοντο κρούοντες ὅσοι τῶν διοικουμένων ἤθελον ἔχει αἰτήσεις θεραπείας. Ἄντὶ ὅμως τοῦ τοιοῦτου τυμπάνου τῶν παραπάνω, μεγάλοι ἀργιλόπλαστοι στάμνοι ἐκόσμου τὴν εἴσοδον τοῦ γιάμεν, περιέχουσαι τέϊον ψυχρόν, ἀνανεούμενον ἀδιακόπως τῇ φροντίδι τοῦ οἰκονόμου. Αἱ στάμνοι αὗται ἦσαν προσिताὶ εἰς πάντα διαβάτην, ἡ γενναιότης δ' αὐτῆ ἐτίμα τὸν Κιν-Φὸ καὶ καθίστα αὐτὸν ἀγαπητὸν εἰς τοὺς ἐξ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν γείτονάς του.

Ἄμα τῇ ἀφίξει τοῦ κυρίου των, οἱ ὑπνέται τοῦ οἴκου προσέδραμον εἰς τὴν θύραν ἵνα τὸν ὑποδεχθῶσι. Θαλαμηπόλοι, δρομεῖς, θυρωροί, φορεῖς, ἵπποκόμοι, ἡνίοχοι, θεράποντες, νυκτοφύλακες, μάγειροι, ὅλος ἐκεῖνος ὁ κόσμος, ἐξ οὗ ἀποτελεῖται τὸ κινεζικὸν ὑπηρετικόν, παρετάχθησαν ἐνθεν καὶ ἐνθεν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ οἰκονόμου. Δεκάς δὲ δούλων, μισθουμένων κατὰ μῆνα διὰ τὰς βαρεῖας ἐργασίας, ἴσταντο περαιτέρω.

Ὁ οἰκονόμος προσηγόρευσε τὸν οἰκοδεσπότην

ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ του ἀφίξει, οὗτος δέ, νεύσας μὲν διὰ τῆς χειρὸς, παρῆλθε ταχέως.

— Ὁ Σούν; εἶπε μόνον.

— Ὁ Σούν! ἀπήντησεν ὁ Βάγγ μειδιῶν. Ἄν ὁ Σούν ἦτο παρών, δὲν θὰ ἦτο Σούν.

— Ποῦ εἶνε ὁ Σούν; ἐπανέλαβεν ὁ Κιν-Φὸ.

Ὁ οἰκονόμος ἠναγκάσθη νὰ ἑμολογήσῃ, ὅτι οὔτε αὐτὸς οὔτε ἄλλος τις ἐγνώριζε τί εἶχε γείνει ὁ Σούν.

Ὁ Σούν οὗτος ἦτο ὁ πρῶτος θαλαμηπόλος καὶ εἰδικὸς τοῦ Κιν-Φὸ θεράπων, ὃν κατ'οὐδένα τρόπον ἠδύνατο οὗτος νὰ στερηθῇ.

Ἦτο λοιπὸν ὁ Σούν αὐτὸς πρότυπον ὑπνρέτου; Οὐδὲ ὅλως· τοῦναντίον μάλιστα, ἐξετέλει κάκιστα τὴν ὑπηρεσίαν του. Ἄφρημένος, ἀσυνάρτητος, ἀδέξιος τὰς χεῖρας καὶ τὴν γλῶσσαν, ἀμέτρως λαίμαργος καὶ πῶς δειλός, ἀληθῆς ζωγραφιστὸς Κινέζος, ἀλλ' ὅμως πιστός, ἦν ὁ μόνος ὅπως δῆποτε κατορθῶν νὰ συγκινή πῶς τὸν κύριόν του. Ὁ Κιν-Φὸ ἐλάμβανεν εἰκοσάκις τῆς ἡμέρας ἀφορμὴν νὰ ὀργίζεται κατὰ τοῦ Σούν, καὶ ἂν δεκάκις μόνον τὴν ἐτιμῶρει, ἦρκει καὶ τοῦτο εἰς περισπασμὸν τῆς συνήθους του ἀδρανείας καὶ ἀνακίνησιν τοῦλάχιστον τῆς χολῆς του. Ὁ Σούν συνετέλει τοιοτοτρόπως εἰς τὴν ὑγιεινὴν τοῦ κυρίου του.

Ἄλλως δέ, ὡς πάντες συνήθως οἱ Κινέζοι ὑπνρέται, ὁ Σούν προσήρχετο μόνος του εἰς τιμωρίαν, ὡσάντις ἦτο ἄξιος αὐτῆς, καὶ ὁ κύριός του οὐδὲ ὅλως τοῦ ἐφείδετο. Οἱ ραβδισμοὶ ἔβρεχον ἐπὶ τὴν ράχιν του, ἀλλ' ὁ Σούν ὀλίγον τὸ ἐσυλλογίζετο. Ὅ,τι βαθέως καὶ ἀλγηνῶς συνηθάνετο, ἦσαν αἱ ἀλλεπάλληλοι ἀποκοπαί, ἃς ἐπέβαλλεν ὁ Κιν-Φὸ εἰς τὸν ἐπὶ τῶν νῶτων του κρεμάμενον πλόκαμον, ὡσάντις βαρὺ τι παρὰ πτωμα προέκειτο εἰς τιμωρίαν.

Οὐδεὶς ἀληθῶς ἀγνοεῖ περὶ πόσου ποιοῦνται οἱ Κινέζοι τὸ παράδοξον αὐτὸ κρεμαστάριον. Ἦ τοῦ πλοκάμου στέρησις εἶνε ἡ πρώτη ἐπιβαλλομένη εἰς τοὺς κακούργους ποινή, καὶ ἀποτελεῖ ἰσόβιον ἀτιμίαν! Οὕτω δὲ ὁ δυστυχῆς ὑπνρέτης οὐδὲν ἐφοβεῖτο τόσον ὅσον τὴν καταδίκην αὐτοῦ εἰς ἀπώλειαν ἐνὸς τεμαχίου τοῦ πλοκάμου του. Ὅτε πρὸ τεσσάρων ἐτῶν ὁ Σούν ἐμισθῶθη εἰς τὸν Κιν-Φὸ, ἡ οὐρά του,—μία τῶν ὠραιότερων τοῦ Οὐρανίου Κράτους—εἶχε μῆκος ἐνὸς μέτρου καὶ εἰκοσιπέντε ἑκατοστῶν. Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν διηγουμέθα δὲν ὑπελείποντο ἐξ αὐτῆς εἰμῆ πεντηκονταεπτὰ μόνον ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου!

Ἄν οὕτως ἐξηκολούθει τὸ πρᾶγμα, ἐντὸς δύο ἐτῶν ὁ Σούν θ' ἀπέβαινε ἐντελῶς φαλακρός.

Ἐν τούτοις ὁ Βάγγ καὶ ὁ Κιν-Φὸ, παρακωλουθόμενοι εὐλαβῶς ὑπὸ τῶν οἰκετῶν, διέβησαν τὸν κῆπον, οὐτινος τὰ δένδρα, πεφυτευμένα κατὰ τὸ πλεῖστον ἐντὸς ἀγγείων ἐξ ὀπτῆς γῆς καὶ κλαδευμένα μετὰ θαυμαστῆς μὲν ἀλλὰ καὶ ἀτυχεστάτης τέχνης, παρίστανον μορφὰς ζῶων

φανταστών. Εἶτα περιέκαμψαν τὴν δεξιαμενὴν, ἐν ἣ ἀφθόνως διητῶντο ἰχθύες πορφυροὶ, καὶ ἦς τὸ διαυγὲς ὕδωρ ἐκρύπτετο ἐντελῶς ὑπὸ τὰ εὐρέα καὶ ὑπέρυθρα φύλλα τοῦ νελοῦμβου, τῆς ὠραιότητας αὐτῆς κινεζικῆς νυμφίας. Ἐχαιρέτισαν ἱερογλυφικόν τι τετράποδον, ἀπεικονισμένον διὰ τραχέων χρωμάτων ἐπὶ τοίχου τινὸς ἐπὶ τούτῳ ἐκτισμένου, δίκην συμβολικῆς ζωγραφίας, καὶ ἔφθασαν τέλος εἰς τὴν θύραν τοῦ κυρίου οἰκήματος τοῦ γιάμεν.

Τὸ αἶκημα αὐτὸ συνέκειτο ἐξ ἰσογειῶν δωματίων καὶ ἐνὸς ὄροφου, ἠγείρετο δ' ἐπὶ ἀνδρήρου, εἰς ὃ ἔφερον ἕξ μαρμάρινα βαθμίδες. Ταρσοὶ ἐκ βαμβυκαλάμων ἠπλοῦντο πρὸ τῶν θυρῶν καὶ τῶν παραθύρων, ἵνα καθιστώσιν ἀνεκτὴν τὴν ὑπερβολικὴν θερμότητα, συντελοῦντες εἰς τὸν ἀερισμὸν τῆς οἰκίας. Ἡ ἐπίπεδος ὄροφή ἦτο παράδοξος ἀντίθεσις πρὸς τὰ ἰδιότροπα στεγάσματα τῶν κατεσπαρμένων τῆδε κάκεισε σκιάδων, ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ γιάμεν, ὧν αἱ ἐπάλλξεις, αἱ πολύχρωμοι κέραμοι καὶ τὰ διὰ λεπτῶν ἀραβουργημάτων διάτρητα πλινθία ἐγοήτευον τὸ βλέμμα.

Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ οἴκου, ἐκτὸς τῶν εἰδικῶς εἰς κατοικίαν τοῦ Βάγγ καὶ τοῦ Κιν-Φὸ ὠρισμένων δωματίων, ἀπετέλουν αἶθουσαι περικυκλούμεναι ὑπὸ δωματίων διαφανῆ ἐχόντων τὰ τοιχώματα, ἐφ' ὧν περιέθειον στέφανοι ἐκ ζωγραφιστῶν ἀνθέων ἢ ἕξεργα περιλαμβάνοντα ἠθικὰ ἀξιώματα, ἕξ ἐκείνων ἄτινα τοσοῦτον ἀσμενίζουσιν οἱ οὐρανίωτες. Ἐδραὶ πανταχοῦ περιστρεπτοὶ, ἐκ γῆς ὀπτῆς ἢ ἐξ ἀργιλλοπλάστου, ἐκ ξύλου ἢ καὶ μαρμαροῦ, καὶ δωδεκάδες τινὲς προσκεφαλαῖων μαλακῶν καὶ ἀναπαυτικωτέρων· πανταχοῦ λαμπτήρες καὶ φανοὶ ποικιλοσχῆμοι, περιφρασσόμενοι ὑπὸ ὑέλων ἱλαροῦ χρώματος, θυσσανωτοὶ καὶ περίκροσσοι· πανταχοῦ ἐπίσης μικρὰ τοῦ τεύου τραπέζια, τσα-κι καλούμενα, καὶ ἀναπόφευκτον ἀποτελοῦντα συμπλήρωμα πάσης κινεζικῆς οἰκοσκευῆς. Τὰ δὲ ἐξ ἐλέφαντος καὶ χελωνίου γλυπτὰ σκευῆ, τὰ ἐξ ἐγκαύστου ὀρειχάλκου, τοὺς θυμιατῆρας, τὰ ἐκ λάκκης τεχνουργήματα μετ' ἀναγλύφων δικτυωτῶν ἀργυροτεχνημάτων, τοὺς γαλακτώδεις ἢ σμαραγδίνους νεφρίτας, τὰ στοργγγύλα ἢ πρισματόσχημα ἀγγεῖα τῆς δυναστείας τῶν Μιγγ καὶ τῶν Τσίγγ, τὰ ἀργιλλόπλαστα, ἔτι σπανιώτερα, σκευῆ τῆς δυναστείας τῶν Γέν, τὰ διάφρακτα μιλτουργήματα, ἄλλα μὲν ῥόδινα, ἄλλα δὲ κίτρινα καὶ διαφανῆ, ὧν ἀπώλετο πλεόν τὸ μυσήριον, ὥρας ὀλοκλήρους ἠδύνατό τις οὐχὶ ν' ἀπολέσῃ, ἀλλὰ νὰ σπαταλήσῃ ἀριμῶν. Ὁ πολυτελής ἐκεῖνος οἶκος περιελάμβανε πᾶσαν κινεζικὴν φαντασίαν καὶ πᾶσαν ἀνεσιν εὐρωπαϊκὴν.

Ἄλθως ὁ Κιν-Φὸ—τὸ εἶπομεν ἤδη, καὶ ἡ καλλαισθησία του τὸ βεβαίως—ἦτο ἄνθρωπος τῆς προόδου. Εἰς οὐδεμίαν τῶν νεωτέρων εὐρω-

παϊκῶν ἐφευρέσεων ἔμενε ἀπρόσιτος. Ἀνῆκεν εἰς τὴν κατηγορίαν ἐκείνην τῶν σπανίων πλεόν σήμερον υἱῶν τοῦ Οὐρανοῦ, οὓς μαγεύουσιν αἰφυσικαὶ καὶ χημικαὶ ἐπιστήμαι· δὲν ἦτο δὲ ἐκ τῶν βαρβάρων ἐκείνων, οἵτινες ἔκοψαν τὰ πρῶτα ἠλεκτρικὰ σύρματα, ἄτινα ἠθέλησε νὰ γῆσῃ ὁ αἰὶκος Ῥάινολδ μέχρι τοῦ Βουσοῦγγ, ὅπως μανθάνῃ ταχύτερον τὴν ἀφίξιν τῶν ἀγγλικῶν καὶ ἀμερικανικῶν ἀτμοκινήτων, οὔτε ἐκ τῶν ἀρχαϊκῶν ἐκείνων μανδαρίνων, οἵτινες ἐμπόδισαν τὴν εἰς οἰονδήποτε μέρος τῆς ξηρᾶς προσάρτησιν τοῦ μεταξὺ Σάγγ-Χαί καὶ Χόγγ-Κόγγ ὑποβρυχίου καλωδίου, καὶ ἠνάγκασαν οὕτω τοὺς μηχανικοὺς νὰ τὸ προσκολληθῶσιν εἰς σκάφος πλεόν ἐν μέσῳ ποταμῶ!

Οὐχί. Ὁ Κιν-Φὸ συνετάσσετο εἰς ἐκείνους ἐκ τῶν συμπατριωτῶν του, οἵτινες ἐπέδοκίμαζον τὴν κυβέρονσιν, ὅτι καθίδρυσε τὰ ναυπηγεῖα καὶ τοὺς ναυστάθμους τοῦ Φού-Σάο ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν Γάλλων μηχανικῶν. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ εἶχε μετοχὰς τῆς εταιρίας τῶν κινεζικῶν ἐκείνων ἀτμοπλοίων, ἄτινα πλέουσι μεταξὺ Τιέν-Τσίιν καὶ Σάγγ-Χαί πρὸς ἔθνικόν καὶ μόνον συμφέρον, καὶ μετεῖχε τῆς ἐπιχειρήσεως τῶν ταχυπόρων σκαφῶν, ἄτινα ἀπὸ τῆς Σιγγαπούρ προτρέχουσι τρεῖς καὶ τέσσαρας ἡμέρας τοῦ ἀγγλικοῦ ταχυδρόμου.

Εἶπομεν ὅτι ἡ ὑλικὴ πρόοδος εἶχεν εἰσχωρήσει μέχρι τῶν ἐνδοτάτων τοῦ οἴκου του. Ἄλθως· τηλεφωνικαὶ συσκευαὶ διετήρουν εἰς συγκοινωνίαν τὰ διάφορα δώματα τοῦ γιάμεν του, καὶ ἠλεκτρικοὶ σημαντῆρες συνέδεον τὰ δωματῖα τῆς κατοικίας του. Τὸν χειμῶν ἂν ἠῆπτε πῦρ καὶ ἐθερμαίνετο, χωρὶς οὐδόλως νὰ ἐντρέπεται, φρονιμώτερος κατὰ τοῦτο τῶν συμπατριωτῶν του, οἵτινες παγώνουσι ἐνώπιον τῆς κενῆς τῶν ἐστίας, ὑπὸ τοὺς τριπλοῦς καὶ τετραπλοῦς τῶν ἐπενδύτας. Ἐφωτίζετο δι' ἀερίφωτος, ὡς ὁ γενικὸς ἐπιθεωρητῆς τῶν τελωνείων τοῦ Πεκίνου, ὡς ὁ μυριόπλουτος Κ. Ἰάγγ, κύριος ἰδιοκτῆτης τῶν ἐνεχυροδανειστηρίων τοῦ Μέσου Κράτους! Τέλος δὲ, περιφρονῶν τὸ ἀπρηχαιμῆνον μέσον τῆς γραφῆς πρὸς ἀνταπόκρισιν, ὁ προσδευτικὸς Κιν-Φὸ, ὡς θέλομεν ἰδεῖ μετ' ὀλίγον, εἶχε παραδεχθῆ τὸν φωνογράφον, ὃν τοσοῦτον ἐσχάτως ἐτελειοποίησεν ὁ Ἐδίσων.

Οὕτως ὁ μαθητῆς τοῦ φιλοσόφου Βάγγ εἶχεν ὑλικῶς καὶ ἠθικῶς πάντα τὰ πρὸς εὐδαιμονίαν ἀπαιτούμενα, καὶ ὅμως δὲν ἦτο εὐτυχής! Εἶχε τὸν Σούν, ὅπως συνταράσῃ κάπως τὴν καθημερινὴν του ἀπάθειαν, καὶ ὅμως οὐδ' ὁ Σούν αὐτὸς ἤρκει νὰ τὸν καταστήσῃ εὐδαίμονα.

Εἶν' ἀληθές, ὅτι ὁ Σούν, ὅστις οὐδέποτε ἦτο ὅπου ἔπρεπε νὰ ἦνε, ἔλειπε τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Ἐβάρυνε βεβαίως τὴν συνειδήσιν του φοβερόν τι σφάλμα, μεγάλη τις ἀδεξιότης, ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ κυρίου του γενομένη, καὶ ἂν οὐδὲν ἐ-

φοβέιτο περι τῆς βράχειός του, ἥτις εἶχε συνειθίσει πλέον τὴν μάστιγα, πιθανώτατον ὅμως εἶνε ὅτι ἔτρεμεν ἰδίως περι τοῦ πλοκάμου του.

— Ὁ Σούν! εἶπεν ὁ Κιν-Φό, εἰσερχόμενος εἰς τὸν πρόδομον, ὅπου ἠνοίγοντο αἱ δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν αἰθουσαι, καὶ ἡ φωνὴ του ἔμαρτύρει ἀγανάκτησιν μόλις κρατουμένην.

— Ὁ Σούν! ἐπανέλαβεν ὁ Βάγγ, οὔτινος αἱ ἀγαθαὶ συμβουλαὶ καὶ αἱ ἐπιπλήξεις οὐδὲν οὐδέποτε παρήγαγον ἀποτέλεσμα ἐπὶ τοῦ ἀδιορθώτου ὑπηρετοῦ.

— Νὰ εὔρουν τὸν Σούν καὶ νὰ μοῦ τὸν φέρουν! εἶπεν ὁ Κιν-Φό, ἀποτείνόμενος πρὸς τὸν οἰκόνου, ὅστις ἀπέλυσε πάραυτα πάντας τοὺς ὑποτακτικούς του εἰς ἀναζήτησιν τοῦ μὴ εὐρισκομένου.

Ὁ Βάγγ καὶ ὁ Κιν-Φό ἔμειναν μόνοι.

— Ἡ φρόνησις, εἶπε τότε ὁ φιλόσοφος, ἐπιτάσσει εἰς τὸν ὀδοιπόρον ὅστις ἐπιστρέφει εἰς τὸν οἶκόν του, νὰ ἀναπαυθῆ ὀλίγον.

— Ἄς φανῶμεν φρόνιμοι! ἀπήντησεν ἀπλῶς ὁ μαθητὴς τοῦ Βάγγ.

Σφίγγας δὲ τὴν χεῖρα τοῦ φιλοσόφου, κατηυθύνθη πρὸς τὰ δώματά του, ἐνῶ ὁ Βάγγ ἀπῆρχετο εἰς τὴν κατοικίαν του.

Μείνας μόνος ὁ Κιν-Φό ἐξηπλώθη ἐπὶ μεγάλου εὐρωπαϊκοῦ ἀνακλίντρου, ὁποῖον οὐδέποτε θὰ κατώρθου Κινέζος θαλαμοστόλος νὰ διασάξῃ τοσοῦτον ἀνέτως. Ἐξαπλωθεὶς δὲ ἤρξατο σκεπτόμενος. Ἐσκέφθη ἄρα γὰρ περι τῆς ἐρασμίας καὶ ὠραίας γυναικός, ἣν ἔμελλε νὰ καταστήσῃ σύντροφον τοῦ βίου του; Βεβαίως, καὶ οὐδὲν ἄπορον, ἀφοῦ τὴν ἐπαύριον ἔμελλε νὰ μεταβῆ εἰς ἔντευξίν της. Ἡ χαρίεσσα νύμφη δὲν διέμενεν ἐν Σάγγ-Χάϊ, ἀλλ' ἐν Πεκίνω, καὶ ὁ Κιν-Φό διενεοῦθη μάλιστα, ὅτι πρέπον θὰ ἦτο, ἀγγέλλων εἰς αὐτὴν τὴν εἰς Σάγγ-Χάϊ ἐπιστροφὴν του, νὰ τῇ ἀναγγεῖλῃ συγχρόνως καὶ τὴν προσεχῆ μετὰβάσιν αὐτοῦ εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Οὐρανίου Κράτους. Ἀρμόζον δὲ μάλιστα θὰ ἦτο νὰ δεῖξῃ πρὸς αὐτὴν καὶ ἐπιθυμίαν, ἀνυπομονησίαν τινά, ὅπως τὴν ἐπανίδῃ. Ἀναντιρρόητως ἠσθάνετο ἀληθῆ πρὸς αὐτὴν ἀγάπην. Ὁ Βάγγ τὸν εἶχε πείσει περι τούτου κατὰ πάντας τῆς λογικῆς τοὺς ἀναμφηρίστους κανόνας, καὶ ἡ εἰς τὸν βίον του εἰσαγωγὴ τοῦ νέου αὐτοῦ στοιχείου ἠδύνατο ἴσως νὰ φέρῃ τὴν εὔρεσιν τῆς ἀγνώστου, . . . δηλαδὴ τῆς εὐτυχίας . . . ἥτις . . . τὴν ὀποῖαν . . .

Ὁ Κιν-Φό ὠνειρεύετο ἤδη κλειστοὺς ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς καὶ θ' ἀπεκοιμάτο ἡδέως, ἂν δὲν ἠσθάνετο εἰδὸς τι γαργαλισμοῦ εἰς τὴν δεξιάν του χεῖρα.

Ἐμφύτως ἐκλείσθησαν οἱ δάκτυλοί του, καὶ συνέλαβον σῶμά τι κυλινδρικόν, συμμετρῶς ὀζῶδες καὶ ἱκανῶς χονδρὸν, οὔτινος βεβαίως ἐγνώριζον ἤδη τὴν χρῆσιν.

Ὁ Κιν-Φό δὲν ἠδύνατο ν' ἀπατηθῆ ῥάβδος εἶχε τεθῆ ἐντὸς τῆς χειρὸς του καὶ συγχρόνως ἠκούσθησαν, μετ' ἐγκαρτεροῦσῆος προφερόμεναι, αἱ λέξεις:

— Ἄμα θελήσῃ ὁ αὐθέντης!

Ὁ Κιν-Φό ἀνηγέρθη καὶ ἐκίνησε, φυσικῶς χειρονομῶν, τὴν τιμαρὸν ῥάβδον.

Ὁ Σούν ἦτο ἐνώπιόν του ἠμικεκυφώς, τὸ ἦθος ἔχων καταδίκου, καὶ προτείνων τὴν βράχιν του. Στηριζόμενος διὰ τῆς μιᾶς του χειρὸς ἐπὶ τοῦ τάπητος τοῦ δωματίου, ἐκράτει διὰ τῆς ἄλλης ἐπιστολὴν.

— Ἦλθες τέλος πάντων! εἶπεν ὁ Κιν-Φό.

— Ἄϊ, αἶ, γιὰ! ἀπήντησεν ὁ Σούν. Ἐπεριμένα τὸν αὐθέντην μου μετὰ τὴν τρίτην φυλακὴν! . . . Ἄμα ὁ αὐθέντης θελήσῃ! . . .

Ὁ Κιν-Φό ἔρριψε τὴν ῥάβδον κατὰ γῆς, ὁ δὲ Σούν, ὅσον φύσει κίτρινος καὶ ἂν ἦτο, κατώρθωσεν ἐν τούτοις νὰ ὠχριάσῃ.

— Ἀφοῦ προσφέρεις χωρὶς ἄλλην ἐξήγησιν τὴν βράχιν σου, εἶπεν ὁ κύριος, θὰ εἰπῆ ὅτι ἀξίζεις κάτι καλλίτερον! Τί τρέχει;

— Αὐτὸ τὸ γράμμα . . .

— Λέγε λοιπόν! ἀνεφώνησεν ὁ Κιν-Φό, ἀρπάζων τὴν ἐπιστολὴν, ἣν προσέφερεν αὐτῷ ὁ Σούν.

— Ἐλησμόνησα ὁ ἀνόητος νὰ σᾶς τὸ δώσω πρὶν ἀναχωρήσετε διὰ τὴν Καντόν.

— Τὸ ἐκράτησες ὀκτῶ ἡμέρας, ἄθλιε!

— Ἐσφαλὰ, αὐθέντα μου!

— Ἐλα ἐδῶ.

— Εἶμαι ὅσον κάβουρας χωρὶς ποδάρια, ποῦ θέλει νὰ περιπατήσῃ καὶ δὲν ἠμπορεῖ! Ἄϊ, αἶ, γιὰ!

Ἡ τελευταία αὕτη κραυγὴ ἦτο κραυγὴ ἀπελπισίας. Ὁ Κιν-Φό ἔδραξε τὸν Σούν ἀπὸ τοῦ πλοκάμου του, καὶ διὰ ψαλίδος ὀξυτάτης ἀπέκοψε διὰ μιᾶς τὸ ἄκρον αὐτοῦ.

Φαίνεται δὲ ὅτι τοῦ δυστυχοῦς κάβουρα τὰ ποδάρια ἐφύτρωσαν διὰ μιᾶς, διότι ἐτράπη ταχὺς εἰς φυγὴν, ἀφοῦ πρὶν ἀνέλαβεν ἀπὸ τοῦ τάπητος τὸ τεμάχιον τοῦ πολυτίμου κρεμασταρίου του.

Ἀπὸ πεντήκοντα ἐπτὰ ἑκατοστῶν ἡ οὐρὰ τοῦ Σούν περιωρίσθη εἰς πεντήκοντα μόνον καὶ τέσσαρα.

Ὁ Κιν-Φό, ἀνακτῆσας τὴν ἐντελῆ αὐτοῦ ἀπάθειαν, ἐξηπλώθη πάλιν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου, καὶ ἐξήταξεν ὡς ἄνθρωπος οὐδὲν ὡς σπεύδων τὴν πρό ὀκτῶ ἡμερῶν ἀφιχθεῖσαν ἐπιστολήν. Κατὰ τοῦ Σούν εἶχεν ὀργισθῆ οὐχὶ διὰ τὴν βραδύτητα ἀλλὰ διὰ τὴν ἀμελείαν του μόνην. Τί καὶ ποῖον ἐνδιαφέρον ἠδύνατο νὰ ἔχῃ δι' αὐτὸν ἐπιστολή τις; Ὅτι τὴν ἀπεδέχετο εὐχαρίσως, ἂν προὔξενε εἰς αὐτὸν συγκίνησιν τινά. Συγκίνησιν, εἰς αὐτόν!

Τὴν ἐθεώρει λοιπόν, ἀλλ' ἀφρημένος.

Ὁ φάκελλός της, ἐκ λινοῦ πανίου, ἔφερεν ἐ-

κατέρωθεν οινόχροα και φαιά γραμματόσημα, φέροντα ἐν ἐξέργῳ και κάτωθεν ἀνδρικήs εἰκόνας τοὺs ἀριθμοὺs δύο και ἑξ ἑκατοστών (cents). Τοῦτο κατεδείκνυεν, ὅτι τὸ γράμμα προήρχετο ἐκ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆs Ἀμερικῆs.

— Ἄ! εἶπεν ὁ Κιν-Φό, ὑψῶν τοὺs ὤμους, εἶνε ἐπιστολὴ τοῦ ἀνταποκριτοῦ μου εἰς τὸν Ἄγιον Φραγκίσκον!

Και ἔβριψε τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ἀνακλίντρου.

Τί δέ, ἀληθῶs, ἠδύνατο ν' ἀγγέλλῃ εἰς αὐτὸν γράμμα τοῦ ἀνταποκριτοῦ του; Ὅτι αἱ μετοχαί, αἵτινες ἀπετέλουν πᾶσαν αὐτοῦ σχεδὸν τὴν περιουσίαν, ἐκοιμῶντο ἡσυχῶs ἐν τοῖs κιβωτίοιs τῆs Κεντρικῆs Καλιφορνικῆs Τραπεζῆs, ὅτι εἶχον ὑψωθῆ δεκαπέντε ἢ εἴκοσι τοῖs ἑκατόν, ὅτι τὰ διανεμητέα μερίσματα ἤθελον ὑπερβῆ τὰ τοῦ προηγουμένου ἔτους, κτλ.

Χιλιάδες τινὲs ταλλήρων περισσότεραι ἢ ὀλιγώτεραι ὀλίγον βεβαίως ἠδύναντο νὰ τὸν συγκινήσωσιν.

Οὐχ ἦντον μετὰ τινας στιγμὰs ὁ Κιν-Φό ἀνέλαβε τὴν ἐπιστολὴν, και ἔσχισε τὸν περικλειόμεντα αὐτὴν φάκελλον. Ἀντὶ ὅμως νὰ τὴν ἀναγνώσῃ, ἀνεζήτησεν εὐθὺs πρῶτον διὰ τοῦ βλέμματος τὴν ὑπογραφήν.

— Καλὰ τὸ ὑπέθετα! εἶπεν. Ἐπιστολὴ τοῦ ἀνταποκριτοῦ μου. Ὁ μὲν γράφει βέβαιαι περὶ ὑποθέσεων. Αὐρίον τὰς ὑποθέσεις!

Και ὁ Κιν-Φό ἔμελλε νὰ ρίψῃ και πάλιν τὴν ἐπιστολὴν, ὅτε προσέβαλεν αἴφνης τὸ βλέμμα του λέξιs τις ἐπαναλαμβανομένη πολλὰκις ἐπὶ τῆs δευτέρας σελίδος και ὑπογεγραμμένη μάλιστα. Ἡ λέξιs αὕτη ἦτο: παθητικόν, ὁ δὲ τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου ἀνταποκριτῆs ὑπέγραφεν αὐτὴν, θέλων προφανῶs νὰ ἐλκύσῃ ἐπ' αὐτῆs τὴν προσοχὴν τοῦ ἐν Σάγγ-Χαί πελάτου του.

Ἐπὶ τὸν Κιν-Φό ἤρχισε τότε τὸ γράμμα ἐξ ἀρχῆs, και ἀνέγνω αὐτὸ ἀπὸ τῆs πρώτης μέχρι τῆs ἐσχάτης γραμμῆs, μετὰ τινος, παραδόξου δι' αὐτόν, περιεργείας.

Και κατ' ἀρχὰs μὲν συνωφρῶθη πρὸs στιγμὴν ἄλλ' ὅτε ἐτελείωσε, μετὰ τὸν περιφρονητικὸν διέστειλε τὰ χεῖλη του.

Ἐπὶ τὸν Κιν-Φό ἀνηγέρθη, ἐπεριπάτησεν εἴκοσι βήματα ἐντὸs τοῦ δωματίου του, κ' ἐπλησίασεν ἐπὶ στιγμὴν εἰς τὸν ἀκουστικὸν σωλῆνα, δι' οὗ συνεκοινοῖνε ἀπ' εὐθείας μετὰ τοῦ Βάγγ. Ἐφερε μάλιστα τὸ κέρας εἰς τὰ χεῖλη του, και ἦν ἔτοιμος νὰ συριζῇ καλῶν ἄλλὰ μετενόησεν ὅμως, ἀφῆκε πάλιν τὸν ἐλαστικὸν σωλῆνα, και ἐπαυθῶν ἐπὶ τῶν ἀνακλίντρου.

— Πο! εἶπε.

Ἡ λέξιs αὕτη ἀπετέλει τὸν Κιν-Φό ὀλιγῶν.

— Κ' ἐκεῖνη! ἐψιθύρισεν. Ἐνδιαφέρεται εἰς ὅλ' αὐτὰ περισσότερον ἀπὸ ἐμέ.

Ἐπλησίασε τότε εἰς μικρὸν ἐκ λάκκις τραπέζιον, ἐφ' οὗ ἔκειτο ἐπίμηκες κιβώτιον, βαρυτίμουs ἔχον γλυφὰs. Πρὶν ἢ ὅμως τὸ ἀνοίξῃ, ἢ χεῖρ του ἐσταμάτησε.

— Τί μοῦ ἔλεγεν ἡ τελευταία τῆs ἐπιστολῆ; ἐψιθύρισε.

Και, ἀντὶ ν' ἀφαιρέσῃ τὸ πῶμα τοῦ κιβωτίου, ἔθλιψεν ἐλαττήριόν τι, τεθειμένον εἰς ἐν τῶν ἄκρων του.

Πάραυτα φωνή τις γλυκεῖα ἠκούσθη!

« Ἀγαπητέ μου μεγάλε ἀδελφέ. Δὲν εἶμαι πλέον διὰ σὲ τὸ ἄνθος Μεί-Χούα εἰς τὴν πρῶτην σελήνην, τὸ ἄνθος τῆs θερυκοκκῆs εἰς τὴν δευτέραν, τὸ ἄνθος τῆs ῥοδακινέας εἰς τὴν τρίτην; Χιλίους, μυρίους ἀσπασμοὺs, ἀγαπητῆ μου καρδιά, καρδιά ἐκ λίθου πολυτίμου».

Ἐπὶ τὸν Κιν-Φό ἐπανελάμβανε τοὺs λόγους και τὴν φωνὴν νεαρὰs γυναικίος.

— Ταλαίπωρε μικρὰ μου ἀδελφῆ! εἶπεν ὁ Κιν-Φό.

Ἐἶτα δέ, ἀνοίξας τὸ κιβώτιον, ἀπέσυρεν ἐκ τῆs συσκευῆs τὸ κατάστικτον χαρτίον, ὅπερ εἶχεν ἀποδώσει πρὸ μικροῦ πάντας τοὺs μακρόθεν ἠγοῦντας φθόγγους, και ἀντικατέστησεν αὐτὸ δι' ἑτέρου.

Ἡ τοῦ φωνογράφου τελειοποιήσιs ἦτο τοιαύτη τότε, ὥστε ἤρκει νὰ λαλῇ τις μεγαλοφῶνως, ὅπως ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆs μεμβράνης, αἱ δὲ λέξιs κατεγράφοντο οὕτω ἐπὶ τοῦ χαρτοῦ τῆs συσκευῆs διὰ κυλίνδρου, κινουμένου διὰ συστήματος τροχῶν ὡs τὰ ὀρολόγια.

Ἐπὶ τὸν Κιν-Φό ὤμιλησεν ἐπὶ ἐν περίπου λεπτόν· ἐκ τῆs φωνῆs του δέ, ἠρέμου πάντοτε, δὲν ἦτο δυνατὸν ν' ἀναγνωρίσῃ τις, ἀν χαίρων ὤμιλει ἢ θεθλιμμένος. Τρεῖs τέσσαρας φράσεις εἶπε μόνον ὁ Κιν-Φό, και διακόψας τὴν κίνησιν τοῦ φωνογράφου, ἀπέσυρε τὸ εἰδικὸν χαρτίον, ἐφ' οὗ ἢ ὑπὸ τῆs μεμβράνης κινουμένη βελὸν ἔειχε χαράξει πολλὰs πλαγίαιs γραμμάs, ἀνταποκρινόμενάs πρὸs τοὺs ἐκφωνηθένταs λόγους. Ἐἶτα δ' ἔθιχε τὸν χαρτὴν ἐντὸs φακέλλου, ὃν ἐσφράγισε, κ' ἐπέγραψε, ἐκ δεξιῶν πρὸs τ' ἀριστερά, τὴν ἐξῆs ἐπιγραφήν:

Πρὸs τὴν κυρίαν Λέ-Οὐ.

Λεωφόρος Σα-Κούα

Εἰς Πεκτινον.

Καλέσας δ' εὐθὺs δι' ἠλεκτρικοῦ κώδωνος τὸν εἰδικῶs ἐπιτετραμμένον τὰ τῆs ἀνταποκρίσεως του ὑπηρετὴν, διέταξεν αὐτόν νὰ φέρῃ πάραυτα τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὸ ταχυδρομεῖον.

Μετὰ μίαν ὥραν ὁ Κιν-Φό ἐκοιμᾶτο ἡσυχῶs, θλιβῶν ἐν τῇ ἀγκάλῃ του τὸ σοῦ-φου-γὲν αὐτοῦ, εἶδος προσωκεφαλαίου ἐκ βαμβοκαλάμου, διατηροῦν ἐπὶ τῶν κινεζικῶν κλινῶν εὐάρεστον θερμοκρασίαν, ἧs ἡ ἀνάγκη εἶνε λίαν ἐπαισθητῆ εἰς τὰ θερμὰ κλίματα.

Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀνταποκριτὴς τοῦ βιενναίου «Νέου Ἐλευθ. Τύπου» κατεχώρισεν ἐσχάτως ἐν αὐτῷ σειρὰν ἄρθρων ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Οἱ ἄνθρωποι τοῦ Πέρα». Ἡ «Θράκη», δημοσιεύουσα μετὰ φρασιν τῶν ἄρθρων τούτων, ἐξ ἧς ἀπεπάσαμεν τὰ κατωτέρω, προσθέτει τὰ ἑξῆς: «Ὁ ἀνταποκριτὴς τοῦ Ν. Ε. Τ. σκιαγραφεῖ πιστῶς τὴν μικτὴν κοινωνίαν τοῦ ἡμετέρου «ἀριστοκρατικοῦ» προαστείου· αἱ κρίσεις αὐτοῦ εἰσὶν αὐστηραὶ ἀλλ' ἀληθεῖς κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος» ἐν ἄλλοις πάλιν ἡ κρίσις του εἶνε ἐπιπόλαιος, διότι ἂν ἡρεῦνα βαθύτερον τὰ περὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ φιλολογικῶν καταστημάτων τῶν Ἑλλήνων Περῶται, ἤθελε μετριάσει τοὺς κατ' αὐτῶν σκληροὺς σαρκασμούς του».

Σ. τ. Δ.

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΤΟΥ ΠΕΡΑ

Ὅτε πρὸ πολλῶν ἐτῶν, διατρίβοντι ἐν τῇ πατρίδι μου, ἔδειξάν μοι κυρίαν τινὰ Κωνσταντινουπολίτιδα, ἐφανταζόμενη ὅτι ἡ γυνὴ αὕτη ἐγεννήθη ἐντὸς χαρμεῖου, ἀνετράφη ὑπὸ αἰθιοπίδος δούλης καὶ ἀπήχθη τέλος ὑπὸ Εὐρωπαίου τινός, ἢ ἡγοράσθη ἀντὶ πολλῶν πουγγίων χρυσοῦ. Οὐδὲν αἰσχύνομαι ὁμολογῶν τὰς παλαιὰς μου ταύτας ἰδέας, καθότι πολλοὶ τῶν ὁμοεθνῶν μου, ὅσοι δὲν ἔσχον ἔτι τὸ ἀτύχημα νὰ στρεβλώσι τὰς κνήμας αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἀθλιεστάτου λιθοστρώτου τοῦ Πέρα, τοῦ φραγκικοῦ προαστείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τρέφουσι θαυμασιωτάτας ἰδέας περὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ Κωνσταντινουπολιτῶν. Ἐν ταῖς ἀφηγήσεσι τῶν περιηγητῶν ἀπαντῶσι τοσαῦται περιγραφαὶ περὶ Ὀθωμανίδων, κεκαλυμμένην ἔχουσιν τὴν ὄψιν, στρογγύλους δὲ καὶ φλογεροὺς τοὺς ὀφθαλμούς, περὶ ἀπορήτων τοῦ χαρμεῖου καὶ σκληροκαρδίας τῶν εὐνούχων, ὥστε ἐπὶ τέλους οὔτε ὑποτίθει τις ὅτι δυνατὸν νὰ ὑπάρχωσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἄλλαι γυναῖκες, ὧν αἱ ὄψεις δὲν εἶναι μέχρι τῶν στρογγύλων καὶ φλογερῶν ὀφθαλμῶν ὑπὸ διαρκῶν πέπλων κεκαλυμμένοι, καὶ ὧν ἡ ἀρετὴ δὲν φρουρεῖται ὑπὸ σκληροκαρδιῶν εὐνούχων. Ὁ περιηγητὴς ἐπισκέπτεται τὴν Κων)πολιν ἵνα ἴδῃ τεμένη, σοβαροὺς Τούρκους, βοώπιδας Ὀθωμανίδας καὶ φορταγωγούς καμήλους· ἐπειδὴ ὅμως ἐν τοῖς τουρκικοῖς προαστείοις εὐρίσκει μὲν πολλοὺς Τούρκους καὶ οὐκ ὀλίγους καμήλους ἀλλ' οὐδὲν ξενοδοχεῖον, ἐξ ἀνάγκης ἀφείλει νὰ παραιτηθῇ τῶν γραφικῶν τούτων καλλονῶν καὶ ν' ἀναζητήσῃ οἶκημα ἐν τῷ γραφικῷ προαστεῖῳ Πέρα, ἐν μέσῳ ἀνθρώπων εὐρωπαϊστῶν ἐνδεδυμένων, οἵτινες κατὰ τὸ ἐξωτερικὸν αὐτῶν εἶδος οὐδαμῶς διαφέρουσι τῶν βιενναίων, βερολινέων, ἢ τὸ πολὺ ὅτι τινὲς ἀντὶ πῖλου καλύπτουσι τὴν κεφαλὴν διὰ φεσίου.

Ἡ κοινωνία τοῦ Πέρα ἔχει τὴν σύστασιν πολλῶ περιπλοκωτέραν ἢ πάσα ἄλλη πόλις ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ παριστᾷ μικρογραφικὸν χάρτην ἀπασῶν τῶν ἐθνοτήτων. Ἐπικρατοῦσα γλῶσσα, ἂν τοιαύτη ἐν γένει ὑπάρχη, εἶναι ἡ ἑλληνική· πάντες οἱ νεώτεροι Περῶται, οἰασθῆτινος καταγωγῆς, λαλοῦσι τὴν ἑλληνικὴν ἢ ἑλληνικὴ

εἶναι ἡ μητρικὴ τῶν γλῶσσα, καὶ ἂν ἔτι δυσροπῶσι νὰ τὸ ὁμολογήσωσιν. Οἱ τοῦ Πέρα κάτοικοι δύνανται κατ' οὐσίαν νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τρεῖς κατηγορίας· ἤτοι εἰς Ἑλληνας, Ἀρμενίους καὶ—καθολικούς· μεταξὺ δὲ τούτων μόνον οἱ Ἕλληνες αἰσθάνονται τὸ αἶσθημα τοῦ ἐθνισμοῦ καὶ δὲν ἀρκοῦνται νὰ ὦσιν ἀπλοὶ Περῶται. Εἴτε Ἕλληνες ὑπῆκοοι εἴτε Ὀθωμανοὶ (βαγιαδες), οὐ μόνον ὀμιλοῦσι τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἀλλ' ἔχουσι καὶ τὸ φρόνημα ἑλληνικόν, καὶ πάντες ἀνεξαιρέτως ἀκραδάντως πεποίθασιν ὅτι ἡμέραν τινὰ θέλουσι γίνεσθαι οἱ κύριοι τῆς Κων)πόλεως. Εἶν' ἀληθές ὅτι ὁ πατριωτισμὸς τῶν προέρχεται μᾶλλον ἐκ κενοδοξίας ἢ ἐξ ἑσωτερικῆς πεποιθήσεως, καὶ ὅτι κήδονται μᾶλλον περὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἢ περὶ τῆς οὐσίας. Ὁ ἐν τοῖς καφενεῖσι ὑπρέτης, ὁ καλούμενος Θεμιστοκλῆς, ὁ τραπεζιτικὸς ὑπάλληλος, ὁ φέρων τ' ὄνομα τοῦ Λεωνίδου, κομπάζουσιν ἐπὶ τοῖς ὀνόμασι αὐτῶν, καθότι ἀμυδρῶς πως γινώσκουσιν ὅτι ὑπῆρξάν ποτε ἄνδρες οὕτω καλούμενοι, περὶ ὧν καὶ νῦν ἔτι μέγας γίγνεται πάταγος, τοῦτο δὲ ἀκριβῶς εἶναι τὸ θέλγον τοὺς σημερινούς Θεμιστοκλεῖς καὶ Λεωνίδας· ἀξιώσεις περὶ ἀθανασίας δὲν ἔχουσι τόσον πολλὰς· αὐτὸ δὲ ἀπαιτεῖ παραπολὺ μεγάλας φροντίδας. Οἱ τοῦ Πέρα Ἕλληνες, καίπερ πρεσβεύοντες μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐθνικὴν ἰδέαν, ἔχουσι ὅμως ἄλλοιαις ὁ εἰς περὶ τοῦ ἄλλου θεωρίας. Ὁ ἐκ τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ὁ καταγόμενος ἐκ τινος τῶν Κυκλάδων νήσων, αἰσθάνεται ἑαυτὸν κατὰ πολὺ ἀνώτερον τῶν Ἑλλήνων, ὧν πατρίς εἶναι νῆσός τις τῶν ὑπὸ τὴν τουρκικὴν κυριαρχίαν διατελουσῶν· ὁ δὲ ἀπόγονος μεγάλου τινός φαναριωτικοῦ οἴκου πιστεύει ὅτι εἶναι καλλίτερος καὶ τῶν δύο προηγουμένων, ὁμοῦ λαμβανομένων, καθότι κέκτηται γενεαλογικὸν δένδρον εὐγενείας, κέκτηται προγόνους. Οἱ Ἕλληνες τοῦ Πέρα φαντάζονται ὅτι εἰσὶν οἱ στῦλοι οἱ βασιτάζοντες τὸν πολιτισμὸν ἐν Ἀνατολῇ· τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι δὲν ἔχουσιν μέγα τι βάρος ἵνα βαστάσωσιν. Ὅπως ποτ' ἂν ἦ, δὲν δυνάμεθα νὰ τοῖς ἀρνηθῶμεν ἀξίαν τινὰ, εἰς πάνθ' ὅσα τελοῦνται ἐν Ἀνατολῇ ὑπὲρ τῆς τέχνης καὶ τῆς ἐπιστήμης. Τέχνης καὶ ἐπιστήμης! Λέξεις τινὰς πολλὰκις ἀκουσίως συνδέομεν μετ' ἀλλήλων μὴ σκεπτόμενοι πολὺ ἂν ὑπάρχῃ αἰτίον τι πρὸς τοῦτο, ὡς ἐμπόριον καὶ βιομηχανία, θήρα καὶ ἀλιεῖα, ἀρετὴ καὶ θεοσέβεια. Ἐν δὲ τῇ προκειμένη περιστάσει μέγιστον σφάλμα θὰ διέπραττέ τις, ἐμμέναν ἐν τῇ φράσει: «τέχνη καὶ ἐπιστήμη». Περὶ ἐπιστήμης ὀλίγον τι ἐννοοῦσιν ὅπως δήποτε οἱ Περῶται Ἕλληνες, περὶ τέχνης ὅμως στεροῦνται καὶ τῆς ἐλαχίστης ἰδέας. Ἐν Πέρα ὑφίσταται ἐπιστημονικὸς τις σύλλογος· φρονῶ δὲ ὅτι δὲν εἶναι τόσον σκληρὰ ἡ κρίσις ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν μελῶν αὐτοῦ θεωροῦσι τὴν συμμε-